

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного
факультету

Юрій БІДЗІЛЯ

» сервіс 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО МОВОЗНАВСТВА

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітня програма	Українська мова і література
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія українського мовознавства» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта** предметної спеціальності **014.01 Середня освіта (Українська мова і література)** освітньої програми «Українська мова і література».

Розробники:

Венжинович Наталія Федорівна, доктор філологічних наук, професор кафедри української мови, завідувач кафедри української мови ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Вовченко Галина Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри української мови**

Протокол № 12 від 26 червня 2023 року

Завідувач кафедри

Наталія ВЕНЖИНОВИЧ

Схвалено науково-методичною комісією філологічного факультету

Протокол № 8 від 29 червня 2023 року

Голова науково-методичної комісії

Василь ШАРКАНЬ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	перший	перший
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 3	2-й	2-й
	Лекції:	
	22 год.	6 год.
	Практичні (семінарські):	
	20 год.	8 год.
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	78 год.	106 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу — подати магістрам першого року навчання основні періоди розвитку українського мовознавства, висвітлити діяльність найважливіших наукових шкіл України, які сформувались у минулому і продовжують функціонувати в умовах сьогодення, охарактеризувати наукові здобутки відомих українських мовознавців, серед яких особливу увагу звернуто на вчених-мовознавців, які представляють лінгвістичну школу Закарпаття.

Відповідно до освітньої програми, вивчення даної дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів **(ЗК-1)**;
- знання і розуміння професії та предметної галузі, основних концепцій, базових філологічних понять **(ЗК-2)**;
- здатність спілкуватися державною мовою, вміння правильно, логічно, ясно будувати своє усне й писемне мовлення **(ЗК-3)**;
- здатність вчитися і бути готовим до самоосвіти, постійного підвищення кваліфікації **(ЗК-4)**;
- здатність у процесі навчання та при самостійній підготовці до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології **(ЗК-5)**;
- здатність визначати, формулювати та розв'язувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення **(ЗК-6)**;

Щодо **професійних компетентностей**, то магістри першого року навчання набувають :

- знання основних етапів українського лінгвістичного процесу (від найдавніших часів і особливо у XX- поч. XXI ст.);
- розуміння найважливіших аспектів роботи українських мовознавців у зазначений період;
- знання конкретних досягнень відомих українських мовознавців минулого і сучасності;
- здатність практично користуватися мовною системою відповідно до норм конкретної мови і культури на основі здобутих знань про рівневу структуру цієї системи та усвідомлення особливостей мовних явищ **(ПК - 1)**;
- здатність аналізувати й оцінювати педагогічні досягнення в галузі методики викладання української мови і літератури; здатність застосовувати новітні засоби й технології під час викладання української мови і літератури, використовувати різні методи, прийоми і форми організації навчання **(ПК-3)**;
- здатність використовувати сучасні наукові методи філологічних досліджень, добирати, аналізувати, систематизувати й синтезувати фактичний лінгвістичний, літературний матеріал; узагальнювати підсумки виконаного дослідження та формулювати його новизну; оформляти згідно з сучасними вимогами та презентувати результати наукового дослідження в усній чи письмовій формі, послуговуючись відповідним термінологічним апаратом **(ПК-4)**.

У результаті навчання здобувачі вищої освіти отримують:

- знання основних періодів історії українського мовознавства, найважливіших українських лінгвістичних шкіл минулого і сучасності;
- розуміння природи наукового пошуку, уміння вибирати наукову інформацію з різних джерел;

- знання досягнень конкретних відомих українських лінгвістів минулого і сучасності, у т.ч. видатних постатей закарпатської наукової школи;
- уміння застосовувати знання на практиці, володіння методами і прийомами наукового пошуку, лінгвального аналізу.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Історія українського мовознавства» є опанування:

ОК 1. Загальне мовознавство.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми вивчення навчальної дисципліни «Історія українського мовознавства» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Здатний оцінювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.	РН 9
Уміє проводити науковий аналіз мовного й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.	РН 12
Уміє доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власну точку зору на них як фахівцям, так і широкому загалу.	РН 14
Уміє використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних завдань і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.	РН 20
Володіти методологією і методами наукового дослідження з урахуванням класичних і новітніх принципів, обирає найефективніші методи та прийоми лінгвістичних досліджень.	РН 12

Уміє здобувати, аналізувати, узагальнювати й використовувати інформацію в навчальному процесі, застосовувати теоретичні знання про мову для вирішення проблем у школі відповідно до чинних програм.	РН 14
---	-------

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Формує сучасні погляди на проблеми мовознавства, спираючись на історію розвитку українського і світового мовознавства.	РН 9
Уміє здобувати, аналізувати, узагальнювати й використовувати інформацію, застосовуючи теоретичні знання про мову, для вирішення загальнонаукових проблем; уміє виконувати завдання, що містять елементи проблемного пошуку.	РН 10
Володіти методологією і методами наукового дослідження з урахуванням класичних і новітніх принципів, обирає найефективніші методи та прийоми лінгвістичних досліджень.	РН 12
Уміє здобувати, аналізувати, узагальнювати й використовувати інформацію в навчальному процесі, застосовувати теоретичні знання про мову для вирішення проблем у школі відповідно до чинних програм.	РН 14

5.ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни «Історія українського мовознавства» є: залік, модульна контрольна, усне опитування на практичних заняттях, виконання тестових завдань на сайті електронного навчання; опрацювання першоджерел

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усна або письмова з наступними видами: групове та індивідуальне опитування, контрольна (самостійна) робота, письмове тестування.

Форма модульного контролю: письмова у вигляді модульної контрольної роботи.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік (з елементами тестів) може бути виставлений за результатами балів, набраних студентом при поточному контролі на практичних заняттях, тематичному контролі, самостійної, індивідуальної роботи й підсумкової модульної контрольної роботи. Сума балів обраховується в межах 100 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T..	T	T.	
10	10	10	10	10				50
								100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5		
10	10	10	10	10		50
						100

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	5	30	5	30
Комп'ютерне (письмове)тестування при тематичному оцінюванні	1	10	1	10
...				
Презентація				
Реферат		10		10
Есе				
...				
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Оцінка **відмінно (А)** виставляється, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання, а при виконанні практичного завдання застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою. Оцінка **добре (В)** виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою. Оцінка **добре (С)** виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання, а програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності. Оцінка **задовільно (D)** виставляється, коли студент розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння програмного матеріалу. Оцінка **задовільно (Е)** виставляється, коли студент не повністю розкрив теоретичні питання, відповідь містить суттєві помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається значних помилок, а виконання завдань викликає значні труднощі у студента. Оцінка **незадовільно (FX)** виставляється студенту, який не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило такий студент виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні. Оцінка **незадовільно (F)** виставляється студенту, який не виконав навчальну програму або якийсь серйозний елемент її складової, має фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити теоретичні питання і виконати практичні завдання. Такий студент не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні. За результатами контролю знань студентів, дозволяється виставлення екзаменаційної оцінки (без підсумкового іспиту) – «відмінно», «добре», та «задовільно». Студент має право підвищити оцінку, складаючи іспит.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Загальна кількість балів, яку може отримати студент, – 100 балів. Вони досягаються шляхом сумування результатів оцінок за всі види робіт. Отримані бали переводяться також в оцінку за чотирибальною національною шкалою. «Відмінно» отримує студент за відмінне виконання роботи та відповіді без істотних помилок та огріхів (90-100 балів). «Добре» студент отримує, якщо робота виконана правильно, але допущені незначні помилки, що істотно не впливають на результат контрольної роботи (74-89 балів). «Задовільно» отримує студент, якщо робота виконана не в повному обсязі, допущена певна кількість помилок та неточностей, відсутні висновки за виконаними розрахунками (60-73 бали). «Незадовільно» отримує студент у разі допущення великої кількості помилок (менше 60 балів), що потребує додаткового опрацювання навчального матеріалу для отримання позитивної оцінки.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		диференційована	недиференційована
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Українське мовознавство ХХ століття.

Тема 1. Вступ. Періодизація українського мовознавства з найдавніших часів до сьогодення. Українське мовознавство 1917 -1934 рр.

Формування українського мовознавства як багатогалузевої науки про мову в ХХ ст. Періодизація українського мовознавства радянської доби. Мовознавчі наукові осередки 1917-1934 рр. Найважливіші праці з історії української мови початку ХХ ст. Дослідження діалектології, фонетики, розвідки з граматики української мови у вказаний період. Унормування української термінології у період «коренізації» української мови («золоте десятиріччя»). Кодифікація українського правопису на початку ХХ ст. та історія перших видань українського правопису (1921 р., 1928 р.), основні зміни в правописі 1933 року. Лінгвістична україністика за кордоном України.

Тема 2. Українське мовознавство 1935-1990 рр.

Політична ситуація в Україні та основні напрями розвитку мовознавства 1935-1990 рр. Українські мовознавці про походження та основні етапи розвитку української мови. Статус давньоруської мови. Розвиток терміносистеми української мови у 30-х-40-х роках та посилення термінотворення в 50-х-70-х роках ХХ століття. Робота над українським правописом (1946, 1960 рр.). Лексикографія в 40-х-80-х роках ХХ ст.

Модуль 2. Наукові досягнення найвідоміших українських мовознавців XX ст. – поч. XXI ст.

Тема 1. Мовознавці XX ст.

Наукова діяльність А.Кримського. Найважливіші граматичні праці Є.Тимченка. Мовознавчі праці О.Курило. С.Смаль-Стоцький як лінгвіст. Визначний учений-мовознавець Л.А.Булаховський. Іван Огієнко як відомий мовознавець. Ю.Шевельов та його наукова діяльність. Мовознавча спадщина В.Сімовича на Західній Україні. Науковий доробок С.П.Бевзенка. Лінгвістична діяльність О.С.Мельничука. І.І.Ковалик як видатний лінгвіст. А.П.Грищенко та його наукова спадщина. Закарпатська лінгвістична школа. Наукова діяльність відомих закарпатських мовознавців Й.О.Дзендзелівського, В.І.Добоша, В.І.Лавера, М.А.Грицака, К.Й.Галаса та ін. учених.

Тема 2. Мовознавство в незалежній Україні.

Сучасна мовна політика в Україні. Лексичні та граматичні зміни в українській мові кінця XX - початку XXI ст. Проблеми культури української мови. Здобутки українських мовознавців в галузі історії українського мовознавства та історії української мови. Наукова діяльність В.В.Німчука. Новітня теоретична граматики та її засади. Мовознавці-лінгвісти І.Р.Вихованець, К.Г.Городенська та їхні праці. Робота над українським правописом. Проект українського правопису 1999 року (за редакцією В.В.Німчука). Головні зміни в українському правописі 1990, 2003 та 2019 році.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		Л	П	с.р.		л	п	с.р.
	22	20	78		6	8	106	
2-й семестр				2-й семестр				
МОДУЛЬ 1.Українське мовознавство ХХ століття.								
<p>Тема 1. Вступ. Періодизація українського мовознавства з найдавніших часів до сьогодення.Українське мовознавство 1917 -1934 рр.</p> <p>Формування українського мовознавства як багатогалузевої науки про мову в ХХ ст. Періодизація українського мовознавства радянської доби. Мовознавчі наукові осередки 1917-1934 рр. Найважливіші праці з історії української мови початку ХХ ст. Дослідження діалектології, фонетики, розвідки з граматики української мови у вказаний період. Унормування української термінології у період «коренізації» української мови («золоте десятиріччя»). Кодифікація українського правопису на початку ХХ ст. та історія перших видань українського правопису (1921 р., 1928 р.), основні зміни в правописі 1933 року. Лінгвістична україністика за кордоном України.</p>	30	6	6	18	23	2	1	20

Тема 2. Українське мовознавство 1935-1990 рр.	30	6	4	20	34	2	2	30
Політична ситуація в Україні та основні напрями розвитку мовознавства 1935-1990 рр. Українські мовознавці про походження та основні етапи розвитку української мови. Статус давньоруської мови. Розвиток терміносистеми української мови у 30-х-40-х роках та посилення термінотворення в 50-х-70-х роках ХХ століття. Робота над українським правописом (1946, 1960 рр.). Лексикографія в 40-х-80-х роках ХХ ст.								
Разом з модулем 1	60	12	10	38	57	4	3	50
МОДУЛЬ 2. Наукові досягнення найвідоміших українських мовознавців ХХ ст. – поч. ХХІ ст.								
Тема 1. Наукова діяльність А.Кримського. Найважливіші граматичні праці Є.Тимченка. Мовознавчі праці О.Курило. С.Смаль-Стоцький як лінгвіст. Визначний учений-мовознавець Л.А.Булаховський. Іван Огієнко як відомий мовознавець. Ю.Шевельов та його наукова діяльність. Мовознавча спадщина В.Сімовича на Західній Україні. Науковий доробок С.П.Бевзенка. Лінгвістична діяльність О.С.Мельничука. І.І.Ковалик як видатний лінгвіст. А.П.Грищенко та його наукова спадщина. Закарпатська лінгвістична школа. Наукова діяльність відомих закарпатських мовознавців Й.О.Дзензелівського, В.І.Добоша, В.І.Лавера, М.А.Грицака, К.Й.Галаса та ін. учених.	30	6	4	20	35	1	4	30

Тема 2. Сучасна мовна політика в Україні. Лексичні та граматичні зміни в українській мові кінця ХХ - початку ХХІ ст. Проблеми культури української мови. Здобутки українських мовознавців в галузі історії українського мовознавства та історії української мови. Наукова діяльність В.В.Німчука. Новітня теоретична граматики та її засади. Мовознавці-лінгвісти І.Р.Вихованець, К.Г.Городенська та їхні праці. Робота над українським правописом. Проект українського правопису 1999 року (за редакцією В.В.Німчука). Головні зміни в українському правописі 1990, 2003 та 2019 році.	30	4	6	20	28	1	1	26
Разом за модулем 2	60	10	10	40	63	2	5	56
<i>Усього годин</i>	<i>120</i>	<i>22</i>	<i>20</i>	<i>78</i>	<i>120</i>	<i>6</i>	<i>8</i>	<i>106</i>

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Вступ. Періодизація українського мовознавства з найдавніших часів до сьогодення	2	1
2	Українське мовознавство 1917 -1934 рр. Український правопис. Лінгвістичні школи.	2	1
3	Українське мовознавство 1935-1990 рр. Термінознавство. Лексикографія.	2	1
4	Українські мовознавці ХХ ст. та їх праці.	2	1
5	Мовознавство в незалежній Україні.	2	1
6	Українські лінгвісти. Персоналії 1917-1934 рр.	2	1
7	Українські мовознавці 1935-1990 років.	2	
8	Українські мовознавці закарпатської лінгвістичної школи.	2	1
9	Мовознавці незалежної України. Робота над	2	1

	українським правописом.		
10	Модульна робота.	2	
Разом		20	8

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Наукова діяльність А.Кримського.	4	6
2	Лінгвістична спадщина Є.Тимченка.	3	5
3	Олена Курило та її наукова діяльність.	3	5
4	С.Смаль-Стоцький як науковець.	3	5
5	Наукова діяльність Івана Огієнка.	4	5
6	Ю.Шевельов та основні праці визначного мовознавця.	4	6
7	Мовознавча діяльність В.Сімовича.	3	5
8	Мовознавча діяльність Л.А.Булаховського.	4	5
9	С.П.Бевзенко та його наукові праці.	4	6
10	Й.О.Дзендзелівський та його наукова спадщина.	5	6
11	В.І.Добош як дослідник діалектного синтаксису.	5	6
12.	М.А.Грицак як відомий діалектолог.	4	5
13	В.І.Лавер як лінгвіст-фразеолог.	4	5
14	Спадщина М.І.Сюська.	4	5
15	В.І.Статєєва як науковець.	4	5
16	В.В.Німчук та його наукова діяльність.	4	6
17.	Наукова спадщина К.Й.Галаса та Б.К.Галаса.	4	5
18.	Л.О.Белей як ономаст.	4	5

19.	Наукова діяльність І.Р.Вихованця та К.Г.Городенської.	4	5
20.	А.П.Грищенко як науковець.	4	5
	Разом	78	106

6.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання призначені для відпрацювання пропущених занять з поважних причин, а також мають на меті поглиблення та узагальнення отриманих знань, формування навичок дослідницької роботи як фахової риси фахівця-філолога.

1. Реферування наукових статей, анотування.
2. Написання рефератів про наукову діяльність відомих українських мовознавців.

Вимоги до виконання й оформлення індивідуального завдання:

1. Обсяг реферату — до 12 сторінок друкованого тексту.
2. Структура реферату — зміст, вступ, основна частина, висновки, додатки, список використаної літератури.
3. Рецензування студентами прослуханих рефератів.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

- Дидактичні матеріали
- Технічні пристрої (інтернет-ресурси, мультимедійні засоби)
- Сервіс Google Meet

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Історія українського мовознавства: Матеріали до лекцій для магістрантів 1-го року навчання спеціальності 014 «Середня освіта» предметної спеціальності «Українська мова і література» освітньої програми «Українська мова і література»/Уклад.Н.ФВенжинович,Г.І.Вовченко.Ужгород,2023.130с.(е-варіант).
2. Бевзенко С.П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови. Київ: Вища школа, 1991. 232 с.

3. Довбня Л., Т. Товкайло. Історія українського мовознавства в іменах: навч. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2018. 171 с.
4. Дослідження з мовознавства в Українській РСР за сорок років. Київ: Вид-во АН УРСР, 1957. 309 с.
5. Загнітко А. П. Історія українського мовознавства в особах: [навч.-навч. посіб.]. Донецьк: ДонНУ, 2006. Ч. 1. 184 с.
6. Історія українського мовознавства (друга половина ХХ ст.): хрестоматія / упорядник В.В.Денисюк. Умань: ВПЦ «Візаві», 2016. 266 с.
7. Німчук В.В. Історія українського правопису: XVI–XX століття. Хрестоматія. Київ: Наукова думка, 2004. 584 с.

Додаткова література

1. Жовтобрюх М.А. Мовознавство на кафедрах вищих шкіл республіки (1967 – 1977). *Мовознавство*. 1977. № 5.
2. Жовтобрюх М.А. Нарис історії українського радянського мовознавства (1918–1941). Київ, 1991. 346 с.
3. Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України – 75, 1930–2005: матеріали до історії. Київ: Довіра, 2005. 565 с.
4. Інститутові української мови – 10 років. *Українська мова*. 2001. № 1. С. 4–10.
5. Історія українського мовознавства. Одеса, 1980. 35 с.
6. Історія українського мовознавства: методичні рекомендації до практичних робіт для студентів-філологів / уклад. І. С. Гонца. Умань: ВПЦ «Візаві», 2017. 87 с.
7. Ковалик І.І. та ін. Загальне мовознавство: Історія лінгвістичної думки. Київ: Вища школа, 1985. 216 с.
8. Кравчук Р.В. З історії слов'янського мовознавства (видатні славісти-мовознавці). Київ: Радянська школа, 1961. 140 с.
9. Мовознавство на Україні за п'ятдесят років. Київ: Наукова думка, 1967. 454 с.
10. Німчук В. В. Мовознавство на Україні в XIV – XVII ст. Київ: Наукова думка, 1985. 223 с.
11. Павлюк М. В. Історія українського мовознавства XIV – XVIII ст.: конспект лекцій. Одеса, 1970. 36 с.
12. Павлюк М. В. Основні етапи розвитку українського мовознавства дожовтневого періоду. Київ, 1978. 122 с.
13. Розвиток мовознавства в УРСР 1967 – 1977. Київ: Наукова думка, 1980. 247 с.
14. Постаті та ідеї: З історії мовознавства в Україні. Київ, 1995. 234 с.
15. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія Полтава: Довкілля, 2010. 769 с.
16. Розвиток мовознавства в УРСР. 1967–1977. Відп. ред. І.К. Білодід. Київ: Наукова думка, 1980. 248 с.
17. Русанівський В.М. Україністика. Українська мова: Енциклопедія. Київ, 2000. С. 648–652.
18. Українська мова: Енциклопедія. Київ: Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 2004. 824 с.
19. Шевельов Ю.В. Портрети українських мовознавців. Київ, 2002. 265 с.

20.Штерн І.Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики: енциклопедичний словник. Київ, 1998.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Василь Німчук. Мовознавство. Історія української культури. Т.1. Opera - [Історія української культури. Головна сторінка.]
2. Інтегрована лексикографічна система “Словники України”.
3. Матеріали, розміщені на вебсторінках: 1) www.education.gov.ua – вебсторінка Міністерства освіти і науки України. 2) www.nduv.gov.ua – вебсторінка бібліотеки ім. Вернадського.
4. Німчук В.В. Мовознавство на Україні в XIV–XVII ст. Київ: Наукова думка, 1985. 220 с. <http://litopys.org.ua/nimchuk/nim.htm>
5. Нормативна база (Закони, Положення, Укази Президента України, Листи МОНУ, Постанови Кабінету Міністрів).
6. Юрій Шевчук. Мовна шизофренія – нова, потужна форма русифікації Читайте більше тут:
http://zik.ua/news/2015/07/08/yuriy_shevchuk_movna_shyzofreniya__nova_potuzhna_forma_rusyfikatsii_605587